

از مداحان حامی تندروی دولت احمدی نژاد و رئیسی تا مداحان میانه رو ضد تندروی

آنچه از مضامین مداحی های جدید در بسیاری از هیات ها برمی آید، نوع نگرش به نهضت عاشورا و تاثیر گذاری تفاسیر افرادی چون شهید بهشتی، شهید مطهری، علی شریعتی و ... به موضوعاتی چون عدالت، آزادی، مبارزه فقر و فساد، و امثالهم است که نگرش رسمی مداحان از اسلام را دچار چالش کرده، و می رود بن مایه های هیات های عزاداری را که در دوره های دولت های نهم و دهم، و حالا سیزدهم، خلاف مفاهیم متفکران پیش گفته رواج یافته، به جایگاه نخست خود برگرداند

به گزارش سایت خبری پرسون، با روی کارآمدن دولت احمدی نژاد، گفتمان مداحان تقویت شد. اما جنبش مداحان با قبول قرائت رسمی تندروها از دین و حکومت دچار چه تحولاتی شدند؟ مداحان در زدن دولت اصلاحات نقش جدی و تعیین کننده داشتند. نقش منصور ارضی در هویت بخشی به گفتمان مداحان را در این باره نباید نادیده انگاشت. هرچند اسلام سیاسی نیازمند سربازانی چه او بوده و هست. از مهمترین تحرکات حاج منصور ارضی را می توان پیامش برای عبدالله نوری وزیرکشور دولت اصلاحات ذکر کرد که تنها در یک جمله بود: «اگر نوری بخواهد کاندیدا شود، می دهیم حسابش را برسند.» (سه شنبه ۲ مهر ۱۳۸۷، شماره ۱۷۷۸ اعتماد) منصور ارضی مداح معروف و حامی دولت نهم و احمدی نژاد که مداحی هایش در هیئت «حسین جان» و تجمع نیروهای جبهه و جنگ او را پرآوازه کرد به تدریج به عنوان دبیرکل جنبش مداحان شناخته شد.

هیات های مذهبی که شکل گیری شان از نظر تاریخی به حکومت های آل بویه برمی گردد، در جنبش های سیاسی ایران از جمله جنبش خرداد ۴۲ نقش و انقلاب ۱۳۵۷ نقش تعیین داشته اند. به هر روی پیام شب بیست و یکم ماه رمضان و در مراسم لیالی قدر منصور ارضی برای یکی از کاندیداهای احتمالی اصلاح طلبان در انتخابات ریاست جمهوری دهم خود آغازی بر فعالیت های نوین و ایجابی انتخاباتی مداحان بود. او مداحان یکپارچه را از حوزه جنبش وارد دوره نظام کرد. غافل از آن که ورود به این مرحله دشواری های خودش را دارد. از این رو سربازان هیات های مذهبی یعنی مداحان، مهمترین نهاد مذهبی تاریخ معاصر ایران، وارد مرحله نوینی از حمایت از قرائت رسمی و تندروانه از دین در دولت های نهم و دهم شدند. همین امر یعنی حل شدن جنبش مداحان در قرائت رسمی از دین و دولت، آن گونه شد که گویی در نهاد سنت، منادیان و سخنگویان تشیع با این سوال تاریخی هواداران خود مواجه شدند: کدام تشیع؟ این سوال معنایی جز زیر سوال بردن قرائت رسمی از دین در چارچوب نگاه تندروها نبود؛ قرائت رسمی توجیه کننده وضع موجود فقر و بی عدالتی و قرائت غیررسمی، نقاد وضع موجود و بی عدالتی

مداحان از یک پارچگی به تکثر

بسیار بدیهی می نمود که جنبش مداحان که در دولت های نهم و دهم کلان روایت های خود را از دین و قدرت به نام اسلام ارائه می کردند، در دولت سیزدهم با استمرار چنین نگاهی، دچار شکاف و تضاد جدی در صحنه عمل اجتماعی خواهند شد. این تضاد با تحولات انتخابات ۱۴۰۰ و تحولات ۱۴۰۱ رخ نمود و بالاخره از زبان منصور ارضی خارج شد. خبر خبرگزاری فارس در این باره انعکاسی از ایجاد شکاف بین صفوف مداحان بود. فارس نوشت: فارس نوشت: منصور ارضی مداح اهل بیت(ع) گفت: مداح می تواند جلوی نظام بایستد اما وقتی پای این نظام ۳۰۰ هزار خون ریخته شده است، نظام برنمی گردد اما آبروی ما ریخته می شود.

سخن منصور ارضی حاکی از آن بود که ریشه های اختلاف بسیار عمیق تر از این حرف هاست. با توجه به شواهد موجود ریشه های اختلاف را می توان به دو بخش مشخص تقسیم کرد: یکی اختلاف شدید در حوزه سیاسی و دیگری اختلاف اساسی در حوزه سبک زندگی. در حوزه سیاسی از جمله رجانیوز سایت تندرو وابسته به جبهه پایداری، با حمله بی سابقه به مداح معروف پویانفر، برنامه او را مانند مسجد ضار ذکر کرد که باید ویران شود. پویانفر که با برخورد با بی حجاب ها به این سبک مخالفت کرده مورد حمله شدید رجانیوز قرار گرفت. رجانیوز نوشت: برنامه دینی که در آن به حجاب توهین شود، به مدافعان امنیت طعنه بزنند و در هر قسمت به جمهوری اسلامی کنایه بزنند، مصداق «مسجد ضار» است. همان مسجدی که با دستان پیامبر(ص) ویران شد....

رجا نیوز می افزاید: همه می توانند درباره رابطه احساسی خود با امام حسین(علیه السلام) صحبت کنند اما همه نمی توانند بالای منبر بروند و درباره دین در قامت امر اجتماعی صحبت کنند. کدام مرجع به سلبیتهای اجازه داده که برای دین داری مردم نسخه بیچند و احکام صادر کنند؟ آقای پویانفر شما با استفاده از آتن صداوسیما مطرح شدید و با حمایت نهادهای فرهنگی به این نقطه رسیده اید. ویرال شدن و دیده شدن به چه قیمتی؟

در بخش سبک زندگی نیز این حسین شریعتمداری بود که برگزاری هیئت های سینه زنی و «مداحی های شبیه کنسرت» را شاهد اصلی خود برای نفوذ دشمن در هیئت های مذهبی ذکر می کرد. روزنامه کیهان نوشت: «اینکه تلاش می شود در برخی محافل به جای ترویج اشعار پرمعز، جوانان هیئتی به موسیقی و آهنگ و فلان سبک سبک در مداحی و اشعار سطحی کم محتوا و تصویرپردازی های آنچنانی و چشمگیر شبیه کنسرت سرگرم شوند نشانه هایی نگران کننده از تلاش دشمن برای تغییر مسیر در هیئت ها باشد».

مداحان از تندروی به میانه روی

شاید برای مداحان مدافع گفتمان تندروانه دولت های نهم، دهم و سیزدهم، تحمل سبک مداحی با موسیقی به روش جدید نسبت به رشد میانه روی در

این صنف، آنقدرها سخت و دشوار نباشد. زیرا سبک مداحی با موسیقی به روش جدید مدافع دوگانه سازی های مصنوعی است که می تواند به بقای تندرستی منتهی شود، درعوض شکل گیری مداحی و مداحان میانه روانه، می تواند به اضمحلال دوقطبی سازی کاذب انجامیده، کشور به سمت آرامش و توسعه رهنمون شود. از این رو در اردیبهشت سال جاری بود که منصور ارضی در باره جایگزین شدن «راهپیمایی بی حجاب ها» با «دسته های عزاداری» در خیابان ها هشدار داده بود تا از این طریق خط مشی دو قطبی سازی کاذب دیگری را در جامعه مستقر سازد. اما گمان نمی کرد که در صنف مداحان نیروهای میانه ای پیدا شوند که راه حل منازعه بخش او را به راه حل وحدت بخش تبدیل بکنند. همشهری از قول منصور ارضی نوشته بود «از زمانی که دسته جات عزاداری در خیابان ها کم شد، بی حجاب ها و افراد ناجور راهپیمایی می کنند. باید دسته های عزاداری دوباره راه بیفتد و برای این حضور باید برنامه ریزی داشت». منصور ارضی تلویحا می خواست با دسته های عزاداری، جلوی اعتراضات مردمی را بگیرد که پس از حوادث پاییز ۱۴۰۱، خواهان آن بود به مطالباتش از سوی مسئولان توجه شود. باعث شد نحله دیگری از مداحان در کشور ظهور و بروز پیدا کنند. این روش خطرناک می توانست به ستیز خیابانی برخی معترضان و هیات های سینه زنی دامن بزند. اما مداحان میانه رو، شاید بتوان گفت یکی از نیروهای موثری بودند که از شکل گیری حوادثی این چنینی ممانعت به عمل آوردند.

چنانکه مرتضی طاهری، رئیس هیات مدیره خانه مداحان در باره ایجاد مجراهای لازم برای معترضان اظهار داشت: باید مجرا و مسیر قانونی برای اعتراضات مردمی اندیشیده شود که یکی از آنها، رسانه ها و خبرگزاری ها هستند که باید حرف و اعتراض مردم را منعکس کنند تا مانع این سوءاستفاده ها شوند. دولت هم سامانه ۱۱۱ را ایجاد کرده است تا مردم اعتراضات خود را منعکس کنند.

این نگاه در برخورد با بی حجابان و بدحجابان مشی میانه را پیشنهاد می دهد؛ مهدی سلحشور، مداح، با بیان اینکه با این فضای رسانه ای نباید علنی با فردی که منکری را مرتکب شده است، مشابه گشت ارشاد برخورد کرد؛ زیرا کوچک ترین برخوردی، خودزنی است، او می گوید: البته نمی توان برخوردی هم نداشت؛ بلکه باید برخورد و تذکر را مخفیانه انجام داد. می توان شیوه تذکر و برخورد را تغییر داد. افراد بی حجاب را می توان جمع کرد و با نهایت احترام و ادب با آنان صحبت کرد. در این نشست ها باید خبرها و نخبه ها که هنجارها را می شناسند، حضور پیدا کنند و با آنان صحبت و بحث کنند. ... نیاز نیست در ملاعام با این افراد برخورد کرد.

آنچه از مضامین مداحی های جدید در بسیاری از هیات ها بر می آید، نوع نگرش به نهضت عاشورا و تاثیر گذاری تفاسیر افرادی چون شهید بهشتی، شهید مطهری، علی شریعتی و ... به موضوعاتی چون عدالت، آزادی، مبارزه فقر و فساد، و امثالهم است که نگرش رسمی مداحان از اسلام را دچار چالش کرده، و می رود بن مایه های هیات های عزاداری را که در دوره های دولت های نهم و دهم، و حالا سیزدهم، خلاف مفاهیم متفکران پیش گفته رواج یافته، به جایگاه نخست خود برگرداند با این تفاوت که مشی حاضر نگاه میانه روانه ای برای اصلاح وضع موجود خلاف روش براندازی، و غلبه بر معترض، در پیش گرفته است.

خبرآنلاین